

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 238/2022-21

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej URBAN STEINECKER GAŠPEREC BOŠANSKÝ, s. r. o., advokátska kancelária, Havlíčkova 16, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Ondrej Urban, MBA, proti postupu Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 18 Csp 32/2017 a postupu Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 8 CoCsp 3/2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 4. apríla 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a svojho práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) postupom všeobecných súdov v konaniach označených v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje priznať jej primerané finančné zadostučinenie v sume 6 000 eur, ktoré jej má uhradiť Okresný súd Bratislava I (ďalej len „okresný súd“). Zároveň navrhuje priznať jej náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka sa v procesnom postavení žalobkyne žalobou z 10. apríla 2017 domáhala určenia, že zmluva o spotrebiteľskom úvere z 10. júla 2013 je bezúročná a bez poplatkov. Okresný súd vo veci rozhodol rozsudkom č. k. 18 Csp 32/2017 z 22. októbra 2020, proti ktorému podal odvolanie žalovaný s tým, že vec bola Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) predložená na rozhodnutie 19. januára 2022. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že krajský súd rozhodol o podanom odvolaní 22. marca 2022.

II. Argumentácia sťažovateľky

3. Proti postupu okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 18 Csp 32/2017 (ďalej aj „napadnuté konanie vedené okresným súdom“) a postupu krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 CoCsp 3/2022 (ďalej aj „napadnuté konanie vedené krajským súdom“) podala sťažovateľka túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje:

- a) konanie o jej žalobe z 10. apríla 2017 nebolo ku dňu podania ústavnej sťažnosti právoplatne ukončené;
- b) doterajšia dĺžka súdneho konania je neprimeraná a ku dňu podania ústavnej sťažnosti trvá štyri roky, desať mesiacov a dvadsaťpäť dní, pričom za jeho celkovú dĺžku zodpovedá tak okresný súd, ako aj krajský súd;
- c) súdne konanie je nehospodárne, neefektívne a nesústredené a všeobecný súd (sťažovateľka nešpecifikuje, či ide o okresný súd alebo krajský súd, pozn.) nevenoval dostatočnú pozornosť vedeniu konania, pričom najmä okresný súd bol vo veci nečinný, konal neefektívne a sťažovateľke neposkytol dostatočnú právnu ochranu;
- d) určenie, že zmluva o spotrebiteľskom úvere z 10. júla 2013 je bezúročná a bez poplatkov, patrí do bežnej rozhodovacej agendy všeobecných súdov, a teda ju nemožno považovať po právnej stránke za zložitú;
- e) neexistujú žiadne také okolnosti, ktoré by bolo možno pričítať na ťarchu sťažovateľky pri posudzovaní jej správania v priebehu súdneho konania;
- f) dotknuté konanie má značný ekonomický význam a jeho ukončenie je „*extrémne dôležité*“, keďže finančné prostriedky, ktoré naň boli vynaložené, sa navýšili z dôvodu zbytočných prietahov, ako aj „*z dôvodu, že čiastka vo výške 8 612,40 EUR, ako celkové náklady sťažovateľa na spotrebný úver uvedené v žalobe sťažovateľa nie sú pre sťažovateľa zanedbateľná čiastka*“.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

4. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľky o porušení jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v spojení s čl. 38 ods. 2 listiny a jej práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a podľa čl. 47 charty postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 18 Csp 32/2017 a postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 CoCsp 3/2022.

III.1. K aplikovateľnosti ustanovení charty:

5. Podľa čl. 51 ods. 1 charty sú ustanovenia charty určené členským štátom výlučne vtedy, ak vykonávajú právo Európskej únie. Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora Európskej únie sa základné práva zaručené v právnom poriadku Európskej únie uplatnia vo všetkých situáciách, ktoré upravuje právo Európskej únie, avšak nie mimo týchto situácií. Pokiaľ teda určitá právna situácia nepatrí do pôsobnosti práva Európskej únie, nemôžu sa na akty členských štátov vzťahovať ani ustanovenia charty (porov. napr. Direcția Generală Regională a Finanțelor Publice Brașov proti Vasilemu Tomovi, Biroul Executorului Judecătoresc Horațiu-Vasile Cruduleci, rozsudok Súdneho dvora Európskej únie z 30. 6. 2016, C-205/2015, body 23 a 24, ECLI:EU:C:2016:499, m. m. I. ÚS 219/2022).

6. S prihliadnutím na predmet napadnutého konania, ktorý je vecne previazaný s otázkou neprijateľnosti zmluvných podmienok posudzovanej spotrebiteľskej zmluvy upravenej právom Európskej únie, ústavný súd konštatuje, že vo veci sťažovateľky dochádza k aplikovaniu práva Európskej únie. Ústavný súd preto zastáva názor, že na právnu vec sťažovateľky sa ustanovenia charty aplikujú [predmetné takto posúdil už aj v náleze č. k. III. ÚS 446/2020-41 zo 16. marca 2021, ktorým vyslovil (okrem iného, pozn.) aj porušenie čl. 47 charty postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 18 Csp 32/2017].

III.2. K namietanému porušeniu práv postupom všeobecných súdov v napadnutom konaní:

7. Ústavný súd z vlastnej rozhodovacej činnosti zistil, že sťažovateľka už postup okresného súdu v identickom napadnutom konaní namietala viacerými ústavnými sťažnosťami. Ústavnému súdu doručila 5. mája 2020 prvú ústavnú sťažnosť, o ktorej rozhodol ústavný súd nálezom č. k. III. ÚS 446/2020-41 zo 16. marca 2021 (ďalej aj „nález“) tak, že jej základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 47 charty boli porušené. Nález ústavného súdu nadobudol právoplatnosť 9. apríla 2021. Sťažovateľka doručila 1. decembra 2020 svoju opakovanú, v poradí druhú ústavnú sťažnosť, ktorou namietala prietahy v napadnutom konaní, o ktorej ústavný súd rozhodol uznesením č. k. IV. ÚS 23/2021-27 z 19. januára 2021 tak, že ju ako neprípustnú odmietol z dôvodu prekážky skôr začatého konania v tej istej veci. V poradí ďalšou, treťou ústavnou sťažnosťou sa sťažovateľka opätovne domáhala vyslovenia porušenia ňou označených práv (rovnakých ako tie, ktoré sú namietané aj aktuálnou ústavnou sťažnosťou, pozn.) v napadnutom konaní, o ktorej ústavný súd rozhodol uznesením č. k. II. ÚS 444/2021-18 z 30. septembra 2021 tým spôsobom, že v časti, ktorá sa týkala obdobia posudzovaného v náleze, a teda od začatia konania pred okresným súdom (sp. zn. 18 Csp 32/2017) do právoplatnosti nálezu (9. apríla 2021, pozn.), ústavnú sťažnosť odmietol ako neprípustnú a v časti, v ktorej sťažovateľka namietala obdobie súvisiace s postúpením odvolania odvolaciemu súdu, odmietol ako zjavne neopodstatnenú (s konštatovaním, že okresný súd meritórne rozhodol, rozhodnutie doručil stranám sporu a po podaní opravného prostriedku vykonáva všetky procesné úkony súvisiace s predložením veci odvolaciemu súdu). Predmetné rozhodnutie ústavného súdu nadobudlo právoplatnosť 21. októbra 2021.

8. Z petitu tejto v poradí ďalšej ústavnej sťažnosti, ktorým je ústavný súd viazaný, vyplýva, že sťažovateľka opätovne namietala postup okresného súdu v napadnutom konaní (sp. zn. 18 Csp 32/2017, pozn.) v podstate od jeho začatia, pričom tentokrát ako porušovateľa jej práv namietala zároveň aj krajský súd (sp. zn. 8 CoCsp 3/2022, pozn.). Sťažovateľka v aktuálnej ústavnej sťažnosti tvrdí, že k nečinnosti a neefektívnemu konaniu došlo najmä zo strany okresného súdu. Podľa jej názoru je doterajšia celková dĺžka súdneho konania neprimeraná a za jej trvanie zodpovedá tak okresný súd, ako aj krajský súd.

9. Podľa § 55 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) návrh na začatie konania je neprípustný, ak sa týka veci, o ktorej ústavný súd už rozhodol, okrem prípadov, v ktorých sa rozhodovalo len o podmienkach konania, ak v ďalšom návrhu už podmienky konania boli splnené.

10. Prekážka už rozhodnutej veci (*res iudicata*) bráni tomu, aby sa ústavný súd opakovane zaoberal a rozhodoval o totožných návrhoch doručených ústavnému súdu. Totožnosť veci je daná pri zhode

predmetu konania, skutkových okolností, z ktorých sa uplatnené právo vyvodzuje, a identitou účastníkov konania. O takú prekážku by nešlo, ak chýba čo len jeden z uvedených znakov totožnosti veci (m. m. IV. ÚS 134/2020, II. ÚS 444/2021).

11. Keďže ústavný súd už rozhodol o predchádzajúcej ústavnej sťažnosti sťažovateľky – v poradí prvej, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa ústavy a listiny a namietaného porušenia práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa dohovoru a charty v napadnutom konaní vedenom okresným súdom (sp. zn. 18 Csp 32/2017), je táto ústavná sťažnosť v časti, ktorá sa týka obdobia posudzovaného v náleze, teda od začatia konania do právoplatnosti nálezu (9. apríla 2021, pozn.), neprípustná, v dôsledku čoho ju ústavný súd odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde.

12. Vo vzťahu k sťažovateľkou opätovne namietanému postupu okresného súdu ústavný súd zdôrazňuje, že sťažovateľkina argumentácia nereflektuje na aktuálne štádium konania po podaní niekoľkých ústavných sťažností a je založená na všeobecných tvrdeniach o tom, že ona samotná nespôsobila prietahy v súdnom konaní a predmet sporu nie je skutkovo a právne zložitý. Sťažovateľka síce konštatuje nečinnosť okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 18 Csp 32/2017, avšak tieto svoje tvrdenia nijako nekonkretizuje, neuvádza, ktorej časti z takto celkovo namietaného konania sa má predmetná nečinnosť týkať, resp. ani nedefinuje, v čom mala spočívať alebo ako sa prejavila neefektívnosť či nehospodárnosť v postupe okresného súdu. V ústavnej sťažnosti len sumarizuje skutkový stav dotknutého súdneho konania, z ktorého vyplýva, že okresný súd v jej veci rozhodol rozsudkom z 22. októbra 2020, proti ktorému bolo podané odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd 22. marca 2022 (súdny spis bol predložený krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní 19. januára 2022, pozn.). Z uvedených skutočností je zrejmé, že v čase doručenia ústavnej sťažnosti (4. apríla 2022, pozn.) ústavnému súdu bolo v napadnutom konaní na okresnom súde vo veci samej už rozhodnuté a okresný súd si splnil aj povinnosti súvisiace s predložením súdneho spisu a odvolania na rozhodnutie krajskému súdu.

13. Ústavný súd pre úplnosť kontextu prejednávanej veci a posudzovania celkovej dĺžky konania konštatuje, že hoci obsah základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je obdobný do tej miery, že ich porušenie ústavný súd posudzuje spoločne, perspektíva ústavného súdu vo vzťahu k jednotlivým štátnym orgánom je odlišná ako v prípade Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“). Európsky súd pre ľudské práva posudzuje namietané porušenie práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vo vzťahu k Slovenskej republike ako členskému štátu Rady Európy a ústavný súd ako vnútroštátny ľudskoprávny súd posudzuje potenciálne porušenie základných práv sťažovateľov vo vzťahu k jednotlivým štátnym orgánom (m. m. I. ÚS 390/2019). Nemožno preto konštatovať, že by ústavný súd pri posudzovaní namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov v každom konaní automaticky sčítal dĺžku konania pred viacerými inštanciami štátnych orgánov a túto následne hodnotil bez ohľadu na okolnosti prípadu.

14. Vychádzajúc z celkovej dĺžky konania na okresnom súde po právoplatnosti nálezu ústavného súdu (takmer 9 a pol mesiaca), s poukazom aj na už ďalšie posudzované obdobia (pozri bod 7 tohto uznesenia, pozn.) a uvedenú sumarizáciu skutkového stavu v rozhodnom období (okresný súd vykonával procesné úkony súvisiace s predložením veci odvolaciemu súdu a súdny spis

mu predložil 19. januára 2022), ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka ani v tejto ústavnej sťažnosti neuviedla žiadne mimoriadne okolnosti (resp. ani konkrétne okolnosti, pozn.), ktoré by svedčili o tom, že doterajší postup okresného súdu dosahuje intenzitu potrebnú na vyslovenie porušenia označených práv sťažovateľky, a to najmä v kontexte toho, že vec sa v čase podania ústavnej sťažnosti už vyše dvoch mesiacov nachádzala na krajskom súde na účel rozhodnutia o podanom odvolaní.

15. Pokiaľ ide o sťažovateľkou namietané zbytočné prietahy, ktoré možno podľa jej názoru pripísať aj na vrub krajskému súdu, ktorý má podľa nej zodpovedať spolu s okresným súdom za celkovú dĺžku konania, ústavný súd dopĺňa, že medzi predložením súdneho spisu krajskému súdu na rozhodnutie o podanom odvolaní (19. januára 2022, pozn.) a podaním ústavnej sťažnosti (4. apríla 2022, pozn.) neuplynula ani len doba troch mesiacov, v rámci ktorých už došlo aj k samotnému rozhodnutiu – rozsudok č. k. 8 CoCsp 3/2022 z 22. marca 2022, ktorým krajský súd rozhodnutie okresného súdu v napadnutej časti potvrdil a rozhodol aj o náhrade trov odvolacieho konania (k vráteniu súdneho spisu okresnému súdu z krajského súdu, aj na účel doručovania predmetného rozhodnutia krajského súdu, došlo po podaní ústavnej sťažnosti, čo ústavný súd zistil telefonickým dopytom na všeobecnom súde, pozn.), v dôsledku čoho nie je možné uvažovať nad neprimeraným predĺžením celkovej dĺžky dotknutého konania zo strany krajského súdu.

16. K argumentácii o význame rozhodnutia pre sťažovateľku sa ústavný súd už explicitne vyjadril v náleze č. k. III. ÚS 446/2020-41 zo 16. marca 2021, v nadväznosti na čo už nepovažoval za potrebné opätovne predmetné skutočnosti citovať.

17. V nadväznosti na už popísané fakty ústavný súd uzatvára, že celkovú posudzovanú dobu napadnutého konania vedeného okresným súdom (sp. zn. 18 Csp 32/2017) po právoplatnosti nálezu a vedeného krajským súdom (sp. zn. 8 CoCsp 3/2022) nemožno aj s ohľadom na judikatúru ESĽP vyhodnotiť ako nezlučiteľnú s označenými právami sťažovateľky, resp. ani signalizujúcu nečinnosť, resp. neefektívnu činnosť v ústavne relevantnej intenzite. Ústavný súd preto odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľky v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

18. Ústavný súd v závere pripomína, že v prípade, ak by v ďalšom priebehu napadnutého konania dochádzalo zo strany všeobecných súdov k neospravedlňiteľným prietahom, sťažovateľke nič nebráni v tom, aby sa opätovne obrátila na ústavný súd s ústavnou sťažnosťou, ktorou bude namietat' porušenie svojich práv označených v bode 1 tohto uznesenia.

19. Keďže ústavná sťažnosť bola ako celok odmietnutá, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľky stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 28. apríla 2022

Miloš Maďar
predseda senátu